

Po pošti prejemaj:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnih prejemaj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerat
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izvenred-
ne dni in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 250.

V Ljubljani, v sredo 30. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Govor poslanca Pogačnika

(v državnem zboru dne 29. oktobra.)

Včeraj je zbornica nadaljevala razpravo o proračunu v prvem branju. Prvi govornik je bil posl. Pogačnik. Njegov govor slove: Visoka zbornica! Prvič v zadnjih štirih letih je prilika, da Jugoslovani v proračunski razpravi izražajo svoje želje in zahteve. Ne ob času obstrukcije, ne v vihravi dobi zadnjega zasedanja nismo mogli dobiti prilike, da govorimo, zato treba daleč poseči nazaj, da najdemo jugoslovanske zahteve, izražene v izjavah.

Ni mi treba naglašati, da se v tem času prav nič ni zgodilo, kar bi dokazovalo, da je vlada uvaževala naše želje in zahteve. Nasprotno! Mi smo sicer skromni, a navzlic vsej naši skromnosti so se naše želje, zahteve in pritožbe na političnem, gospodarskem in narodnem polju jako pomnožile. (Tako je!)

Tudi sedanjí vladi ne moremo izražati zaupanja, ne v gospodarskem in narodnem, ne v političnem oziru. G. ministerski predsednik je v svojem govoru dne 17. t. m. slovesno izjavil, da je vlada nevtralna. Toda, mi slišimo le besede, katerim ne verujemo. Mi ne presojamo vlade po njenih besedah, ampak po njenih dejanjih. Po besedah je pri nas vsaka vlada nevtralna, toda dejanja kažejo, da vlada g. pl. Körberja tiči že globoko v taboru leve, na nemško-liberalni strani.

G. ministerski predsednik je sicer jako ponosen, da se imenuje načelnik gospodarski vladi. Toda iz njegovega govora dne 17. t. m. je razvidna smer, katero zasleduje njegova vlada. On naglašá v prvi vrsti koristi industrije in trgovine nasproti drugim pridobitnim stanovom. To smer moramo mi agrarci odločno pobijati. Zato še nismo nasprotniki industrije. Toda izkušnja nas uči, da so avstrijske vlade pri vseh mednarodnih pogodbah še vedno koristi kmečkih slojev žrtvovali malemu številu velikih industrijcev. (Res je!)

Na tisoče kmečkih posestev je šlo v žrelo industrijskega moloha. Potrpežljivost avstrijskih poljedelcev je dospela do konca, osobito pa kmečkega prebivalstva. Avstrija je v prvi vrsti poljedelska država, v poljedelstvu je njena moč. Zato pa je obstanek kmečkega stanu najvažnejše avstrijsko vprašanje. (Tako je!) V poljedelstvu imamo trdno zaslombo, neprecenljivo gospodarsko moč. Naše vlade pa so kos za kosom žrtvovali koristim nezdrave in negotove industrije. Tudi g. pl. Körber plava s tem tokom. S tem si sicer pridobiva pohvalo »N. Fr. Pr.«, toda gotovo ne od samoraslega krščanskega prebivalstva.

Kako je na pr. v Avstriji z žitno kupčijo na obroke, katero uganja borza! Zaman so avstrijski poljedelci pričakovali od vlade, da ona prične braniti poljedelstvo proti židovskemu izkoriščanju. Vso krivdo so zvrčali na poljedelskega ministra. Jaz ne vem, v koliko je poljedelski minister odgovoren. A gotovo pa je, da je ves vladni zisti m za to odgovoren. Kakor znano, je v Avstriji vsaka vlada brez podpore »N. Fr. Pr.« nemogoča. Borza pa je ono svetišče, proti kateremu je nedovoljena vsaka kritika.

Prvi govornik je že s številkami dokazoval, kako slaba se godi poljedelstvu v Avstriji. V tem ž njim popolnoma soglašam. Le poglejte naš melioracijski zaklad! Letos je vlada ta zaklad sicer nekoliko pomnožila, toda njegovi krediti so že

za več let porabljeni, vsled tega bodo mnoga nujna dela morala čakati. V državi, kakor je Avstrija, bi poljedelski minister moral biti merodajen v gospodarsko-političnih vprašanjih. (Odobrovanje.) Ali v istini je pri nas ravno narobe. Že leta in leta je poljedelski minister pri vsaki vladi le peto kolo. Zato že danes izjavljam, da ne bomo mogli glasovati za proračun, ako se ne zvišajo podpore poljedelskega ministerstva. (Pritrjevanje.) V gospodarskem oziru torej vladi pač ne moremo izražati zaupanja, ker ne kaže nobene naklonjenosti kmečkim zahtevam. (Pohvala.)

Vladi pa tudi v političnem in narodnem oziru ne moremo zaupati. Kdor je poslušal zadnjo izjavo g. min. predsednika, moral se je prepričati, da se je v tej zbornici že udomačilo pravilo: Proračun in zaupanje sta dve stvari. To tolmačenje je seveda za vlado jako prikladno z ozirom na razmere med vlado in strankami. Vlada se rada odpove zaupanju parlamenta, ki jej dovoli proračun. Toda na vnanje to dokazuje, da parlament vladi zaupa in jo podpira, ako jej dovoli proračun.

Vprašanje pa je, ali parlament res zaupa vladi. Proračun je kopica mrtvih števil, vladni duh pa je, ki jih oživi. Proračun obsega mnogo potrebščin za ljudstvo in državo. Za te bi radi glasovali, ko bi ne bili prisiljeni, da se moramo odkriti duhu, ki ga posebljuje vladna umetnost gospoda dr. pl. Körberja. Mi smo tukaj, da zastopamo koristi ljudstva, a ne da vladi beremo z obraza njene želje. (Tako je!) Od nas vlada zahteva, da se tukaj na Dunaju ogrevamo za državno celokupnost in čutimo kot del celote. Razumel bi skladnost med državnimi in našimi domačimi koristmi, ko bi vlada upoštevala naše zahteve. Zakaj ne bi podpirali celote, ki nam kot delu zagotavlja narodni in gospodarski obstanek! Toda tega od nas ne more nihče zahtevati, da bi tukaj na Dunaju hvalili in slavili, kar doma grajamo in obžalujemo. (Tako je!)

Vlada tukaj zagotavlja, da je v narodnih vprašanjih nevtralna, toda na Spodnjem Štajerskem je nemško-nacijonalna. Prav z drobnogledom bi morali preiskavati stvari, da bi mogli najti razliko med vlado in gospodom dr. Wolffhardtom. (Tako je!) Na Primorskem je vlada zopet italijanska itd. Nevtralna ni nikjer, izvzemši morda na Solnograškem, koder bivajo sami Nemci! (Tudi ondi ne!)

Vlada ima najlepšo priliko, da pokaže svojo nevtralnost. Ker bomo v nadrobni razpravi naštevati razne svoje pritožbe, zato danes navedem en sam slučaj. Vladi so njena glasila hvalila, ker je od konservativnih veleposestnikov na Češkem izsilila 21 mandatov za nemško liberalno stranko. Ako je vlada dosledna in nevtralna, zakaj pa na Kranjskem in Štajerskem vlada ne pregovori liberalnih veleposestnikov, da nekaj mandatov prepusté slovenskemu in konservativnemu veleposestvu?! (Tako je! Živahna pohvala.)

Ako hoče vlada, da jej tudi volivci zaupajo, potem mora vlada svoje podrejene organe tudi prisiliti, da so nevtralni in nepristranski, one organe, ki v posameznih deželah izvršujejo program gospoda ministerskega predsednika. (Pritrjevanje.) Zato odklanjamo takozvani dualizem mej proračunom in zaupanjem vladi. Ako vladi ne zaupamo, jej tudi proračuna ne moremo do-

voliti. Ugovarjati pa moramo temu dualizmu še iz drugega vzroka. Sedanja uradniška vlada samo vzdržuje nemški centralizem na troške slovanskih narodov. (Pritrjevanje.) Ta nemški centralizem zahteva, da tukaj hvalimo, kar smemo doma grajati. Tudi nima vlada boljšega sredstva, da slovanske narode pritiska na steno, nego da se poslužuje krutega sosedá. Na Dunaju pa zopet vlada slovanske narode pritiska za vrat. (Pohvala.) Vedno so bili Jugoslovani, ki jih je vlada pokladala na žrtvenik skupne domovine. Vladi je Cehom dala jezikovni naredbi, da bi izvršila državni temeljni zakon, ki ga prezirajo ravno tisti, ki se vedno sklicujejo nanj. Toda Cehom je vlada zopet vzela jezikovni naredbi v imenu državne celokupnosti, ki pa so le koristi nemškega naroda. Tako vlada postopa tudi pri nas. Zato smo mi Jugoslovani vedno v strahu, kedar se govori o takozvanih državnih koristih. Zato je naravno, da naš klub tej vladi ne more posebno zaupati, ker ravno ona zastopa te »državne koristi«. (Živahna pohvala.)

Za poslancem Pogačnikom je govoril bukovinski poslanec dr. Lupu, ki je na dolgo in široko opisaval razmere v Bukovini. Socijalni demokrat Pernerstorfer kot govornik ne more meriti z Daszynskim; mogoče, da se še ne čuti domačega v novi stranki, ki ga je povdignila na ščit. Dr. Kathrein je v imenu katol. ljudske stranke kratko izjavil, da hoče z ozirom na državne potrebe in ljudsko voljo vse storiti, da se državni proračun pravočasno reši.

Dr. pl. Derschatta je govoril jako diplomatično, da prikrije pravo stališče nemške ljudske stranke nasproti vladi. A govor je bil v obče miren, pač pa spretni govornik ni mogel opustiti, da bi se ne zaletel ob slovensko nižjo gimnazijo v Celju. Ta pač ni nevarna za Avstrijo in ne vznemirja drugega, nego samo iste, ki z namenom iščejo narodnostni prepír.

Zahteve sodnikov.

»Slov. Pravnik« je prinesel o tej zadevi članek z naslovom: »Avancement sodnih uradnikov iz VIII. v VII. čin in dalje«, iz katerega posnemamo sledeče:

Avancement sodnih uradnikov sploh zastaja že znatno, kajti po organizaciji l. 1897 je večina starejših uradnikov odpala in ostali so možje v najboljši dobi, katere le še kaka nezgoda premakne z dobrih mest. Imenovano zastajanje se najbolj kaže pri prehodu iz VIII. v VII. čin in so pri tem izvzeti samo okrajni sodniki vsled zakona z dne 3. junija 1894 št. 106 drž. zak. iz naslednjih naredeb.

Kakor znano, določa navedeni zakon, da je tretjina okrajnih svetnikov vsakega višjesodnega okrožja imenovati na svojih mestih za deželosodne svetnike v VII. činovnem razredu. Po naredbi just. ministerstva z dne 5. maja 1897 št. 9839, kos IX. just. nar. lista, se je to delno razmerje nekoliko premenilo — ne čisto pravilno — in ustanovilo vsakemu višjesodnemu okrožju gotovo število svetnikov v VII. činu, kakor predatojnikov okrajnim sodiščem. Vsled omenjenih določil pride vsak okrajni sodnik, ako ni posebnih protivnih razlogov, na svojem starem mestu brez kake prošnje v VII. plačilni razred, ko je bilo odpalo gotovo število njegovih, po činu starejših prednikov. Povod temu, pred vsem gmotnemu pobiljšku

je bil, da je hotela državna uprava pridržati okrajne sodnike trajno na njihovih mestih, in sicer iz čisto racionalnih razlogov, da bi dobri justici v korist dobro poznali krajevne in osobne razmere svojega okrožja ter da bi radi rodbinskih in drugih okoliščin ne silili k zbornim sodiščem. Videli bomo, da se s tem vsaj zadnje omenjena želja okrajnih sodnikov ni mogla dovolj zaježiti.

Pri sodnih tajnikih in substitutih se ni uvedel enak način advancementa, ker so se tedaj svetniki pri zbornih sodiščih in državnih pravdniki skoro brez izjeme jemali iz njih. To pa sedaj ni več v navadi, nego okrajni sodniki, ki so postali vsled cit. zakona deželni svetniki, premeščajo se potem k zbornemu sodišču, tajniki in substituti pa ostanejo, kar so bili. Ta proces se lahko posname iz konkretnih statusov, ter navesti hočemo podatke l. 1900 iz statusov za sodišče graško in tržaško, katera sta nam na razpolago; ti se tudi nas najbolj tičejo.

Toliko različno napredovanje sodnikov z istim delokrogom ne more biti za dobro justico zdravo, niti za sodni naraščaj koristno. Po sedanji sodni organizaciji imajo okrajni sodniki in sodni tajniki bistveno isti delokrog; praksa prvim celo pušča večji del le vodstvo in administrativna dela okrajnih sodišč, drugim pa daje pri zbornih sodiščih prav tisti posel, kakor sodnim svetnikom, razun vodstva kazenskih in nekaterih civilnih razprav, pri okrajnih sodiščih pa tudi samostojno vodstvo agend, ki so gotovo naporna in pri manjših okrajnih sodiščih pa ne navadna. Delo je torej vsaj isto, napredovanje pa popolnoma različno. Sodni tajnik na svojem mestu zastane lahko za mnogo let; ako se premesti k okrajnemu sodišču, pomakne se čez noč v VII. čin; — kje je tu logika!

Istotako morajo substituti drž. pravdnika ostati s sodnimi tajniki na površju kazenske in civilne pravne vede, ako hoté vršiti svoj posel; nevarnost pa je, da tudi zastanejo v VIII. činu kakor tajniki.

Tajnikom in substitutom bi se lahko svetovalo, naj se sploh potrudijo k okrajnim sodiščem, kakor se jih je res že mnogo. Ta zahtevek ni pravičen za tajnike in substitute, ki so na svojih mestih že mnogo let, ko so njih mlajši vrstniki, okrajni sodniki, po kompetenci ali celo menji zasedli najboljše mesta na deželi; tak zahtevek pa je tudi v škodo dobri justici sami, ker bi mesta tajnikov in substitutov zasedli mladi, za samostojna dela navadno ne dovolj izkušeni pravniki.

Ta nevesela okolnost se v resnici tudi že kaže, odkar je iz opisanih ozirov mnogo tajnikov zasedlo mesta okrajnih sodnikov in odkar iz istih razlogov nobeden starejši pristav ne kompetuje na tajniška in substitutna mesta. V istini se je imenovalo že več tajnikov in substitutov, ki niso imeli v graškem nadsodišču še 10, v tržaškem pa niti 8 službenih let. Tako kratka praksa pa vsaj navadno ni v prilog dobri justici, posebno pri veljavnem ustnem in javnem postopanju, kjer ne zadostuje samo trdno teoretično znanje in morda živahna ojstrost, ampak kjer treba tudi globokejšega svetovnega nazorja in skušenj, da se more brzo pojmiti in sklepati. Te potrebne lastnosti pa se ne dajo nikakor prisiliti, temuč se z redkimi izjemami pridobe še — le v resnejši moški dobi. To dejstvo se je ob preosnovi sodne organizacije točno uvidelo in zato določilo, da avskultantje in navadno tudi sodni pristavi ne morejo samostojno soditi, čeprav

kasnejših službenih letih, kakor kaže, ne bodo več v zorni mladosti. Ta zakonodavčeva namera pa postane iluzorna, ako bode justična uprava prisiljena, — kakor smo pokazali — na samostojna mesta postavljati premlade pravnike, morda nadarjene, a za taka velevažna mesta nemožno dovolj sposobne.

Ako hočemo torej zadovoljnih samostojnih sodnih uradnikov in vsled tega dobre in točne justice, treba je njih avancement urediti slično, kakor je uže pri okrajnih sodnikih. Naš predlog je torej: vsi okrajni sodniki, sodni tajniki, substituti državnega in višjega državnega pravdnika naj tvorijo zaradi avancementa v VII. razred v vsakem višjesodnem okrožju eden skupni status, v katerem se po službeni dobi (starosti) brez prošnje in brez ozira na službeni kraj pomikajo v VII. činovni razred.

Pri zbornih sodiščih torej lahko ostane gotovo sistemizirano število tajnikov, oziroma pri pravdnih substitutov, toda dotične osebe lahko pridejo v VII. čin slično, kakor sedaj samo predstojniki okrajnim sodiščem.

Ko je l. 1894. stopil v moč početkom navedeni zakon radi avancementa okrajnih sodnikov, se je istodobnim sodnim tajnikom in substitutom dal vsaj naslov in karakter deželosodnih svetnikov, da niso zastali za svojimi vrstniki na deželi, a sedanjim se ne privoščiti niti ta brezplačna naredba. Zato pa je že mnogo popolno kvalifikovanih tajnikov v činu zaostalo za istodobnimi kolegi pri okrajnih sodiščih!

VII. čin je sicer navaden skromen konec sodnikove karijere, vendar ostane dejstvo, da imajo nekateri svetniki pri zbornih sodiščih, kakor tudi državni pravdniki več, oziroma važnejšega posla, kakor njih kolegi pri zbornih ali okrajnih sodiščih. To velja posebno o predsednikih raznih senatov in njih namestnikih, kateri imajo seveda delokrog prejšnjih senatov pri višjih deželnih sodiščih. Justična uprava je važnost dotičnih mest že uvidela in je, vendar samo ponekod, omenjene funkcije postavila v VI. čin. Ker so pa leti svetniki skoro brez izjeme seniore med kolegi in ker imajo tudi pri manjših zbornih sodiščih bistveno isti posel — pri večjih jih je pač več —, zato nasvetujemo po prej izrečenem principu in gotovo pravično: vsi svetniki sodnih dvorov I. instance in vsi državni pravdniki tvorijo vkupe v vsakem višjesodnem okrožju eden skupen status za pomikanje v VI. činovni razred.

Judovska kolonija v Palestini.

Kak »državotvorni« element so judje, se je pokazalo nedavno prav očitno, ko so izkušali kolonizirati Palestino. »Alliance Israelite«, ta judovska družba, katera išče vseh mogočih sredstev, da bi spravila ves svet pod judovsko oblast, je pri tej priložnosti svetu samo dokazala, da so judje izborni trgovci in spekulanti, kateri dobro vspevajo tam, kjer se jim kristjani dajo izrabljati, a so čisto nezmožni, da bi kako deželo sami iz svoje moči privedli do takega ekonomskega stanja, v katerem bi ji bilo mogoče izhajati.

Judje so hoteli zopet dobiti Palestino v svoje roke, želeli so jo naseliti z judovskim prebivalstvom, da bi stara Judeja in Galileja zopet bili prava last Judovega rodu.

Znani židovski publicist Ašer Ginzberg v Odesi, ki izborno pozna Palestino, ker jo je že večkrat prepotoval in je v novjšem času bil zopet poslan tje od judovskega odbora za podporo judovskih kolonij v Palestini, je objavil v petersburški reviji »Voshod« in v varšavskem judovskem mesečniku »Hašiloah« članke, v katerih popisuje nemožnost te kolonizacije.

V Parizu je »Judovska dobrodelna komisija«, katere predsednik je baron Edmund Rothschild. Ta je založil največ denarja v velikojudovske namene in pooblastil tajnika komisije, da izvede judovsko kolonizacijo v Palestini. Res so spravili veliko množico ubožnejših judov v Palestino in so jim tam dali zemljo, češ, da jo naj obdelujejo, kakor so stari očaki gospodarili v sveti deželi.

Ašer Ginzberg pravi, da je tajnik smatral vsa akcijo kot dobrodelno, naseljence

pa kot berače. Nastavili so celo armado administratorjev, kateri so se vedli kot poveljniki in gospodarji in brezobzirno vladali naseljence. Vsako samostojno gibanje med njimi, vsaka težnja po samostojnosti se je potlačila. To ni bila kolonizacija, ampak samo izvršitev kapitalistično-feydalistično-filantropične samovolje prevzetnega milijonarja, kateri je hotel imeti slavo med svojimi rojaki, da jim je naredil judovsko deželo. Administratorji so bili nasilniki. Revni judje so sami najhujše občutili tiranstvo onih, ki so jim delili »dobrote« in imeli popolnoma v rokah njihovo usodo.

Pričakovalo se je, da se bodo judje lotili poljedelstva in obrti in da bo nastalo v Palestini pridno, delavno ljudstvo. A prišlo je ravno nasprotno. Delo z rokami in v potu obraza je židom smrdelo. Namestu poljedelstva in obrti je zacvetelo beraštvo, revnina in hinavščina. Rezultat vse te kolonizacije je, da so vsi ti kolonisti minirani in da večina komaj čaka, da zapusti »obljubljeno deželo«.

Tako judovski publicist Ašer Ginzberg. Neoporekljiva istina je, da so judje kot ostanek izvoljenega ljudstva stare zaveze neiztrebljivi in da bodo ostali kot istiniti pravični Ahasver do konca sveta. Nekaj providencijskega, globoko tragičnega, a tudi demonsko skrivnostnega je v zgodovini tega naroda. Oni so namenjeni od božje previdnosti, da žive med kristjani kot priče božje teokracije starega zakona.

Oni so pa med krščanskimi narodi tudi sredstvo v rokah previdnosti, katero tepe in biča krščanske države, kadar se udajo protikrščanskim težnjam. Kjerkoli se med kristjani pojavi nekrščanski duh, tam je jud takoj za načelnika, za svetovavca, za Mefistofela. Kadarkoli se javno gospodarstvo loči od krščanskih načel, pobere jud bogastvo narodov in jih vklene v svoje verige. Kadarkoli v imenu »svobode« rohne liberalci zoper Kristusove zapovedi, zraste moč judovskega peresa, in njih časopise si usuzi »inteligenco«, ki je odpadla od svoje cerkve. To je dejstvo, katero zgodovina vseh stoletij stotero izpričuje.

A ravno tako gotovo je, da nikdar judovstvo več ne bo tvorilo svoje državno-pravne celote. Zaman se trudi velika judovska zveza, da bi ustanovila tudi le eno, bodisi še tako majhno judovsko državno celoto. Jud more le živeti od kristjana. Ali mu toči žganje, ali mu prodaja časopise, ali mu posoja milijone: jud živi vedno le od kristjana. Bilo bi drugače na svetu, ako bi kristjani znali človekoljubnost proti vsakomu družiti z opreznostjo proti škodljivcem.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. oktobra.

Vesti o Rezekovi krizi

potrjuje sedaj tudi češki list »Hlas Naroda«. List pravi, da res obstoji kriza, ki je direktna posledica napetosti med češkim klubom in Körberjevimi kabinetom. Kakor znano, ima minister dr. Rezek nalogo, da najde in vzdržuje modus vivendi med zastopniki češkega naroda in vlado. V to svrhu je mož imel mnogo in dolgotrajnih posvetovanj z vplivnejimi vodji češkega kluba. Ker pa ni imel pri tem svojem poskusu nikakega povoljnega vspeha, noče več prevzeti velike odgovornosti, ki jo ima kot minister za Češko, za slučaj, če vladno postopanje res prisili Čeha, da prično opozicijo ali celo obstrukcijo. Tega trenutka, pravijo, mož ne more čakati in bo torej raje poprej odstopil. — No, morda se pa dajo potolažiti tudi nezadovoljni češki zastopniki in s tem olajšajo Rezeku težavno nalogo.

Kompromis za občinske volitve v Pragi

je gotova stvar. Dogovor se je sklenil ne samo z Mladočehi takozvane Friceve frakcije, marveč tudi dr. Podlipny sam kot vodja druge radikalne struje se je vdal in podpisal kompromisni dogovor na podlagi statusa quo. V njegovem taboru se je vsled tega pojavil velik razpor in v mnogih okrajih nočejo radikalci nič čuti o dogovoru. Nastavili so več kandidatov proti možem, ki sta jih imenovali združena staro- in mladočeška stranka in današnji boj je bil go-

tovo zelo vroč. V takih okrajih pa, kjer preti mladočeški stranki velika nevarnost od strani socialnih demokratov, kakor v najnovjšem okraju Lieben, bodo seveda tudi Polipnyjevci radi vsprejeli pomoč Staročehov. Vkljub temu baje prodreta v tretjem okraju dva socialna demokrata.

Protestantje proti proždorimskemu gibanju.

Na glavni protestanški sinodi, ki se je, kot smo že omenili, vršila minule dni na Dunaju, so se vendarle čule mnoge za naše proždorimovce ne posebno vesele besede in izjave. Višji protestanški cerkveni svet je dal tem rogoviležem jasno razumeti, da protestantizem ne more od tega gibanja pričakovati nič dobrega. Od tega časa je seveda to oblastvo prišlo v nemilost pri vse-nemcih, ki pač niso pričakovali takega udarca. Seveda jih tudi ta izjava ne bo spravila iz konteksta, ker pač njih gonja ni v prvi vrsti verska, marveč le protiaustrijska in kot tako podpirajo vsi elementi v Nemčiji. Oficijskim pruskim krogom pa ni nič na tem, kaj škodi ali koristi protestantizmu, marveč njim se gre le za to, da se pripravi pot za zedinjenje Avstrije z Nemčijo, in v to svrhu se ne ustrašijo nobenih sredstev.

Zveza slovanskih narodov na Balkanu.

Iz Cetinja prinašajo listi vest, da je bila v nedeljo 27. t. m. tam podpisana zveza med slovanskimi narodi na Balkanu. Predsedoval je komisiji črnogorski knez Nikola, navzoč pa je bil tudi poseben odposlanec iz Rusije.

Volitve v Dalmaciji.

Laška stranka je sklenila, da za prihodnje deželnozbornske volitve v Dalmaciji postavi samo šest kandidatov in sicer v Zadru, v veleposestniški skupini in v trgovski zbornici. — Poslanec Vuković se bode odtegnil političnemu življenju in bo dobil baje mesto svetnika v trgovskem ministertvu. — Hrvatska čista stranka prava je sklenila, da se samostojno poda v volivno borbo, torej pride tudi v Dalmaciji do hude volivne borbe.

Ustaja na Filipinah.

Amerikanske oblasti postopajo najstrožje z ustaši na otoku Samar (Filipine). General Schmitt je izdal povelje, da mu morajo vsi načelniki izročiti orožje tamošnjega prebivalstva in naznaniti vse one, ki so se udeležili napada na vojaščino. Ako ne storé tega, se požgejo vsa mesta in vasi, se konfiscirajo posestva in prežene vse prebivalstvo na otok Guahan. Več del mest in vasi na jugu otoka je že uničenih. Krivci se kaznujejo na grozovit način.

Campbell-Bannerman o južno-afriški vojski.

Vodja angleške liberal. stranke v spodnji zbornici je imel minulo soboto v Stirlingu dokaj pomemben političen govor, v katerem se je z nekaterimi besedami dotaknil tudi dogodkov v Južni Afriki, oziroma vladne politike. Sedanja angleško-burska vojska po njegovem mnenju zelo slabi moč Anglije v vseh delih sveta in povsodi je jel ginjevati dosedanj nje veliki vpliv. Vsa vladna politika tekom sedanje vojske in že poprej povodom pogajanj z južno-afriškima republikama, je bila popolno napačna. Povsodi se je lahko opazilo, da vlada ni postopala dovolj previdno. Gotove načine angleškega vojevanja moramo imenovati naravnost barbarske, do cela neopravičljivo pa je požiganje farem in pa to, da se odvajajo ženske in otroke v osrednje tabore. — Tako sodi vodja angleških liberalcev in z njim cela vrsta ljudij, ki trezno presojuje vse Chamberlainove korake. Vlada pa ima za vse to gluha ušesa.

Angleži ne kapitulirajo.

Pri zadnjem posvetovanju angleških ministrov, ki je trajalo skoro tri ure, je bilo na dnevnem redu samo južno-afriško vprašanje. Razprava pri tej seji je bila seveda tajna, a vendar so posamni vladni člani izdali najvažnejše sklepe. Ministerski svet je sklenil med drugim, da se vojska z Buri kakor ne sme prej končati, dokler niso vsi Buri podjarmljeni. Kitchenerju bo vlada vse dovolila, kar bo zahteval v svrhu energičnega nadaljevanja vojske. — Kaj neki poreče k temu angleško davkoplačevalstvo, ki že sedaj občuti neznosna bremena.

Dopisi.

Iz Trnja na Krasu. Od 12. do 20. oktobra smo imeli tu sv. misijon. Vodil ga je pred. g. o. Urban Nežmah, kateremu sta pomagala gg. o. Kitak in o. Gregor Flis. Obhajancev je bilo nad 1200. Zadnji dan ob sklepu sv. misijona je bilo sprejeto v Marijino družbo 38 deklet in 3 mladenči, tako da šteje sedaj dekliška Marijina družba 107 udov, mladeniška 54 udov.

Veličastna je bila sklepna procesija z misijonskim križem, katerega je nosilo 12 mladenčev in spremljale belo oblečene dekleta iz Marijine družbe. Procesijo je vodil pred. g. Matija Prijatelj, župnik iz Slavine v navzočnosti 7 duhovnikov. Tolike množice ljudi še nikdar ni bilo zbranih v Trnju. Upajmo, da bodo nad vse vneti v srce segajoči prepričevalni govori č. gg. oo. misijonarjev obrodili obilnega sadu. Bog poplačaj njihov veliki trud.

Ob enem izrekam premilostljivemu knezoškofu, Antonu Bonaventuru Jegliču najtoplejšo zahvalo za 200 K, katere je blagovolil podariti že v tretje za dozidanje naše cerkve. Bog povrni Premilostljivemu tisočkrat. A. Ž.

Iz Spodnjega Štajerja, 26. okt. (Rimski ostanki v Hajdini pri Ptuj, pozor!) Z velikim zanimanjem čita marsikdo, kako se izkopavajo leto za letom rimski ostanki v Hajdini zunaj Ptuja. A čuditi se moramo, ko zaslišimo dalje, da romajo vse te dragocene starine ali v ferkmuzej v Ptuj ali pa celo v Gradec. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, koliko dobivajo posestniki zemljišč za one zaklade, ki so najdeni v njih zemlji. Gotovo malo, bore malo, saj jim nikdo oči ne odpira, nihče jih ne pouči.

Ali res ni enega moža v ptujskem okrajnem zastopu, ki bi imel toliko inteligence, da bi začel braniti izvažanje domačih zanimivosti? Kar je najdeno v slovenskih tleh, naj ostane tudi tam, ne pa, da si naši narodni nasprotniki polnijo žepe in muzeje s tem, kar je naše. Ali bi se v naših posojilnicah ne dobilo potrebnega denarja, da se shrani v naših rokah, kar je naše? Ali med slovensko inteligenco štajersko ni tudi nekaj mož, ki bi ne smeli držati rok križem, ki so vendarle tudi veščaki v zgodovinskih strokah? Ali ga res ni moža, ki bi poučil ljudstvo, da naj ne da za borne krajcarje svoje zemlje, ko lahko stotake prisluži. Komur je znana Hajdina, on ve, kako slabo rodovitna je tam zemlja, zato tem bolj, ako so v njej zakladi, da si ubogo naše ljudstvo nekoliko pomore.

Možje, rodoljubi, učenjaki slovenski, ne držimo rok križem in ne zamudimo, kar se potem popraviti nikoli več ne da.

Pompilij.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. oktobra.

Sožalnice ob smrti mil. g. prošta L. Klofutarja. So poslali stolnemu kapitelju poleg že omenjenih sožalnic še: zagrebški nadškof Posilović, kapiteljski vikar Petronio iz Trsta, imenom škofa dr. Mahniča pred. g. Volarič s Krka, ordinariat poreški, ordinariat celovski, ordinariat mariborski, za novomeški kapitelj in dekanjsko duhovščino prošt dr. Elbert, župan Hribar, dvorni svetnik dr. Račič c. kr. svetnik deželne vlade dr. Oskar vitez Kaltenegger, tovarnar Andrej Gasner iz Tržiča, v imenu duhovščine radovljiške dekanije dekan Novak, imenom duhovščine litijske dekanije dekan Lavrenčič, iz Bolzana: Vincenz Vetrih z družino in uradnik južne železnice Jakob Pirjevic. Te odlične sožalnice kažejo pač, kako vsestransko spoštovanje je užival pokojni g. prošt.

Imenovanje. Župnikom na Placuti v Gorici je imenovan Lah don Francesco Ziaich.

Odlikovanje. Č. g. Milka Cepelića, župnika dekana v Djakovu, nekdanjega tajnika prevz. g. biskupa Strossmayerja imenoval je sv. oče Leon XIII. apostolskim protonotarjem! Čestitamo!

Premeščenje. C. kr. trgovinsko ministertvo je poštnega asistenta Friderika Forsterja v Trstu na njegovo prošnjo pridelilo poštnemu uradu na c. kr. avstrijskem poslanstvu v Carigradu.

Promocija. Na graškem vseučilišču je bil danes promoviran doktorjem bogoslovja č. g. Josip Somrek, kaplan pri Sv. Juriju v Slov. goricah. Čestitamo!

Umrli je dne 28. t. m. ob 1. uri popoldne previden se sv. zakramenti za umirajoče pred. g. Anton Božič, kurat v Batah, zadet od mrtvouda. Ranjki je bil lepo dobo 28 let kurat v Batah. Pogreb je bil danes 30. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Imenovan je g. Ant. Danietka rudniškim mojstrom v Idriji.

Ponesrečil se je na doslej neznan način 27. t. m. čevljar Fr. Justin od Sv. Katarine pri Trziču. Zvečer se je precej vinjen podal iz gostilne pri Sv. Ani, kaki dve uri pozneje so ga pa našli mrtvega poleg kolnice ob cesti.

Utonila je dne 21. t. m. 38letna posestnica Mar. Grošelj iz Žerovnice. Hotela je s konjem in vozom preko naraslega potoka Žerovnice. Rešili so le konja in prvi del voza. Truplo utopljenke so našli še le naslednji dan.

Semenj v Zagorju, ki bi se imel vršiti dne 2. nov., je odložen na ponedeljek, 4. nov.

Večjo svoto denarja je našel včeraj na ulici g. poveljnik tukajšnje vojaške posadke. Lastnik tega denarja naj se s potrebnimi dokazili oglasi v pisarni vojaškega poveljništva mej uradnimi urami.

Suroveži v Beljaku. V Briksnu so imeli te dni velike slavnosti o priliki mestne tisočletnice. Navzočen je bil tudi dr. Lueger z mnogimi dunajskimi obč. svetniki. Včeraj so se mimo Beljaka dunajski kršč. socijanci vračali domov. Ondotni Schönererijanci in soc. demokratje so združeni priredili demonstracijo na kolodvoru in so metali v vlak tudi kamenje. En kamen je priletel v voz dr. Luegerjev, en kamen je pa zadel posl. Schneiderja na desnem očesu. Stakim lopovstvom se zastopa »svoboda«, »kultura«, »prostost«.

Iz Poreča se poroča: Po prizadevanju rojstne občine Mali Lošinj so včeraj na separatnem parniku in ob spremljevanju deputacije občine Mali Lošinj preveli zemske ostanke v l. 1889. umrlega nekdanjega dež. glavarja in podpredsednika drž. zbora dr. Vidulicha iz Poreča v Mali Lošinj. — Slavnosti so se udeležili stolni kapitelj, deželne in državne oblasti in mnogo deputacij iz dežele.

Samomor vojaka. V Trstu se je ustrelil desetnik 97. pešpolka 19letni Artur Guth, doma s Češkega.

Ljudsko štetje v Gorici. »Piccolo« poroča, da je goriški magistrat leta 1900. naštel v goriškem mestu 16.112 Lahov, 4754 Slovencev ter 2760 Nemcev. L. 1890. pa je bilo v tem mestu 15.088 Lahov, 3567 Slovencev in 1497 Nemcev. Ako bi bila ta števila resnična, pomnožili bi se bili v deseti letih v Gorici Lahi za 1034, Slovenci za 1187, Nemci pa za 1263 glav. Omenimo naj, da je goriški magistrat leta 1880 naštel 3411 Slovencev, deset let pozneje 3567 ter leta 1900. pa 4754. Koliko so pa Slovencev zatajili?

Ubili so na cesti pri Kolonji v tržaški okolici 30letnega oženjenega delavca Josipa Kocijančiča. Ubil ga je 25letni Ivan Richter, kamnosek, ki se je sam javil sodišču in izpovedal, da je nož rabil le v silobranu. Kakor skrivca Richterjevega so aretirali tudi zakonska čok iz Kolonje.

Nova orožniška postaja se je ustanovila v Črnikalu okraj Koper.

Zanimiva pravda se je pričela pred sodiščem v Lvovu proti znanemu Silviju Nodariju iz laškega Vidma, znanemu agentu za izseljevanje v Ameriko.

Vojak morilec. V Vrabčah na Hrvaškem je nek vojak usmrtil viničarja Martina Hodeja rojenega v Vidmu, pristojnega v Brežice na Štajarskem.

Ljubljanske novice. Štrajk v slovenskem gledališču. V slovenskem gledališču imajo stavko. To ni pač nič kaj radostna vest za -- začetek sezone. Pod novim kapelnistvom g. Tomaša bili ste odpuščeni te dni dve zborovi pevki gospodičini Merluzzi in Franz. Zbor je jako rado veden na vzroke te odpustitve, in trdi se, da ste bili pevki odpuščeni kar brez vzroka. Ker so peveci že precej nejevoljniji, ker je bilo učenje oper pod g. Beniškom vspešneje

in hitreje, nego je sedaj, jih je postopanje napram zgoraj imenovanim gospodičinam pripravilo do ogorčenja in včeraj zvečer je zbor napovedal stavko. Dokler intendant ne da dovoljnega odgovora, zbora ne bo k skušnjam. Sumi se zelo, da se namerava od gotove strani počasi tudi v opernem zboru nadomestiti domače moči s samo češkimi močmi. Odločen nastop zbora je vzbudil pri ljubljani mnogo simpatij, ker nihče izmed pravih prijateljev slov. gledališča ne more želeči, da bi se z domačimi močmi od katerekoli strani na katerikoli način pometalo. O izidu te zanimive stavke bomo poročali. Najkrajša pot za intendantco bi bila, da sprejme domači pevki zopet nazaj. — Meščanski koncertni večer. Opozarjamo na ta večer »Ljubljanske meščanske godbe, kateri se vrši danes zvečer v Hafnerjevi pivarni. Namen teh koncertnih večerov bode, vzbuditi med meščanstvom večje zanimanje za godbo. — Umrli je v tukajšnji deželni bolnici nadučitelj iz Vošice, gospod Franc Razpotnik. Pogreb je bil včeraj. — Povožil je na Emonski oziroma Zoisovi cesti izvošček petletno Vido Stritof, hčerko gospoda profesorja Ant. Stritofa. Deklica je poškodovana. — Nesreči. Gašperšič Franc, tesar Faleschinijev, je padel pri gradnji cerkve v Kočevji predvčerajšnjim raz oder in se močno poškodoval. Alojzija Wenier, mehanika pri elektriški razsvetljavi, prijel je včeraj zvečer stroj in mu zmečkal prste na levi roki. — Nepošten hlapec. Hlapec gospoda Orosl. Dolacca, Jurij Franc, je bil včeraj aretovan, ker je svojem gospodarju pokral nekaj cevij. — Našla se je srebrna žensko ura z verižico. Več se poizve v Jenkovih ulicah št. 14. — Porotne obravnave se prično v Ljubljani 2. decembra. — S cepci pretepli so za bolnico ključavničarja Teodorja Eiselta Predovičevi hlapci. Vzrok: ženska. — Zločin Včeraj zvečer je prišel v Slomškovi ulicah v sobo nekega Jegliča neznanec. Jeglič je vprašal neznanca, kaj hoče, na kar je neznanec zbežal. Jeglič je tekkel za njim, a pred vojašnico se je neznanec obrnil in Jegliča udaril s kamenjem po glavi. Jeglič je hudo ranjen. — Dva vlaka z ogerskimi konji za Angleže sta vozila danes skozi Ljubljano na Reko. Vsak vlak je imel po 60 voz. Prihodnji mesec pridejo na Reko trije taki vlaki.

Zanimiva veselica v Škofji Loki. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Škofji Loki napravi v nedeljo dne 3. novembra v svojih prostorih veselico po temle vspredu: Iv. pl. Zajc: »Zrinjski Frankopanka; Nagovor; Fr. Mayer: »Tičica; Komični prizor: »Stric Burkleževa smola; Fleišman: »En starček je živel, za bariton-solo s klavirjem; Igra: »Vaški skopuh. Predstava se začne ob 7. uri zvečer.

Kmetijsko društvo se je ustanovilo na Rečici. Kakšen krik in vik je bil. Toda zdaj še je vse huje. Kar trumoma je hodilo ljudstvo v Gornji grad in Celje. Toženi so bili neki zavoljo — goljufije, pravijo ljudje. In kdo je tožil? Neki pravijo, da so pri obravnavi zvedeli, da so tožniki: g. Turnšek, Josip Trčak, nadučitelj pri sv. Frančišku, Jože in Neža Trčak, vsi Čuježevi. Tega mi ne trdimo, temveč samo praša eden zato, ki ga nič ne briga. Sem radovednež res radoveden, če »Slovenec« dobi odgovor.

Angleški general na Reki. Danes je prišel na Reko angleški general Tomson. Nadzoroval bode ukrcanje za Angleže v Južno Afriko namenjenih konj.

Ponesrečil se je v Lvovu fml. Artur vitez Pino. Pal je s konja in se težko poškodoval.

* * *

Usmrtenje Czolgosza. Morilec predsednika ameriških združenih držav Czolgosza so včeraj ob 7. uri 12 minut zjutraj v jetnišnici Auburne usmrtili z elektriko. V predvečer je odklonil duhovniško pomoč. Obiskala sta ga brat in sva, katerima je Czolgosz izjavil, da je zločin storil sam, brez skrivcev. Obžaloval je, da ni prišel k njemu po slovo njegov oče in je prosil, naj ob njegovem mrtvem truplu nihče ne moli. Precej pozno se je vlegel k počitku in je mirno, neprestano spal skoro do 5. ure, nakar je takoj vstal. Potem se je zopet vlegel, a ni mogel več zaspati. Proti 6. uri so mu prinesli obleko, ki je bila določena za njegovo zadnjo pot. Pustil je brez odpora, da so ga oblekli, in je samo vprašal, ako bo

pri usmrtenju mnogo ljudij navzočnih. Rad bi jim par besedi v slovo spregovoril. Odgovorilo se mu je, da je le malo ljudi dobilo pristop in da mu je govorjenje prepovedano. Ob 7. uri zjutraj so Czolgosza peljali v mrtvaško sobo. Šel je tja trdnih korakov. V par minutah je bil privezan na elektriški stol in je kljub prepovedi izpregovoril na občinstvo te-le besede: »Usmrtil sem predsednika, ker je bil sovražnik delavstva«. V tem trenutku se mu je vrgla preko glave mrtvaška čepica in spustili so vanj elektriški tok z baterijo 1700 voltov. Czolgosz je bil mrtav. Czolgoszova družina je zahtevala truplo in tudi obleko, ker so ji nekateri za to obljubovali 5000 dolarjev odškodnine, vendar se je oblastim posrečilo sorodnike pregovoriti, da so odstopili od te svoje zahteve. Truplo so vrgli v apneno jamo. Brat in svak nista smela biti navzoča pri usmrtenju.

Senzacijonelna aretacija. V Budimpešti so oblasti zaprle barona Ernesta Walburga, sina pok. nadvojvode Ernesta, ker je na sumu, da je sokrivec velikih sleparij. Že dlje časa so si policijska oblastva Dunaja, Budimpešte in Ljubljane dopisovala radi neke sleparske družbe, ki ima svoje delovanje v rečenih mestih. V tej sleparski družbi, ki se je za svoje sleparije posluževala ponarejenih dokumentov, je baje tudi neka imenitna dama, katero pa tudi v kratkem spravijo pod ključ. V Ljubljani je od Walburgovega agenta oškodovanih mnogo oseb, mej njimi tudi č. g. stolni dekan Zamejic.

Društva.

(Jugoslovanski klub »Slovanske besede« na Dunaju I. Bräunerstrasse, priredi v četrtek 31. okt. prvo domačo zabavo za rodbine z raznovrstnim programom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. oktobra. Dr. Kramar je ostro govoril proti vladi, in je v svojem govoru krepko prijemal vlado zaradi njenega obnašanja glede gibanja »Los von Rom« in vsenemške agitacije. Dolžil je vlado, da se ne le ne ustavlja protirinskemu gibanju, ampak da ga celo podpira administrativnim potom, vključ temu, da je javno znano, kako veleizdajske so težnje tega gibanja. Niti enkrat samkrat vlada še ni imela poguma, da bi bila javno rekla: To gibanje je nevarno za obstoj Avstrije in dolžnost vseh zvestih Avstrijcev je, da se združijo okoli nasprotnega prapora. Ravno tako je zahteva nemškega državnega jezika le sredstvo, da se mir v Avstriji za vselej razruši. (Viharno odobravanje in ploskanje na desnici.) Dokler imamo stranko, ki stoji na stališču takega programa, imeli bomo boj brez konca. Gibanje »Proč od Rima« ni nikako versko, ampak je politično gibanje, katerega namen je, umetno tako pripraviti Avstrijo, da bi bila zrela za aneksijo z Nemčijo. Sklenil je z izjavo: Mi moramo danes izjaviti, da ne bomo sledili povabilu ministrskega predsednika. Naša opozicija bo jako resna. Mi bomo vse storili, da prekrizamo vladine namene, dokler ne bo popravljena krivica, ki se nam je storila z jezikovnimi naredbami. Za njim so govorili še Menger, Dzieduszycki in Malfatti.

Dunaj, 30. okt. Današnja seja bo ob 4. uri pop. završena, druga pa se prične ob 6. uri. Ako se danes dokonča proračun v prvem branju, bo prihodnja seja v torek, če se danes ne konča, pa v ponedeljek.

Dunaj, 30. okt. Proračunski odsek je včeraj izvolil pododsek, kateremu se je naročilo, da mora v teku 14 dni izdelati načrt zakona glede uravnave plač diurnistov itd. in posvetovati se o tem, da li ni pozvati vlado, naj zadevo uredi sama provizorično, ako zakon do 1. jan. 1902 ne stopi v veljavo.

Dunaj, 30. okt. Novemberski avancement se je danes objavil.

Dunaj, 30. okt. Danes so po prvem branju proračuna uložili vsenemci nujni predlog zaradi govora Chamberlainovega, v katerem je omenil tudi avstrijsko vojsko v Bosni. Rekel je, da so se Avstrijci v Bosni ravno tako bojevali, kakor zdaj Angleži v južni Afriki.

Dunaj, 30. okt. Mladočehi so imeli danes klubovo sejo, v kateri se je iznova izvolilo staro predsedstvo. Posvetovali so se o stališču kluba proti ministru Rezeku. Sklenilo se je povdarjati po listih, da glede delovanja Rezekovega v ministerstvu vsi člani mladočeskega kluba soglasno odobravajo njegovo postopanje. Rezek danes zopet ni bilo v zbornici. Govori se v mladočeskkih krogih, da ako bi bil Rezek prisiljen izstopiti iz kabineta, bi se eden mladočeskkih poslancev odpovedal poslanstvu in bi se ta mandat ponudil Rezeku.

Dunaj, 30. okt. Poljedelsko ministerstvo ima že izdelan zakonski predlog glede terminske kupčije na borzi. A v njem se baje ne določuje popolna odprava terminske kupčije, ampak samo nje reforma.

Dunaj, 30. okt. Kralj grški je včeraj zvečer inkognito došel na Dunaj. Na kolodvoru ga je sprejel grški poslanik.

Dunaj, 30. okt. V proračunski razpravi so včeraj za posl. Pogačnikom govorili še poslanci Ferjančič, Sylva-Tarouca, Steinwender in Schwegel.

Dunaj, 30. okt. Neki angleški agent je zadnje dni v Rusiji nakupil 10.000 konj za Angleže v Južni Afriki. Konji bodo ukrcani na Reki.

Inomost, 30. okt. Nemškonacijonalni vseučiliščniki prirejajo velike demonstracije proti laškemu prof. Menestrio, ki je hotel predavati v laškem jeziku.

Dunaj, 30. oktobra. Malfatti je govoril o izgrelih v Inomostu. Rekel je, da so izgreli sicer obžalovanja vredni, da pa jih je vlada sama kriva, ker nasprotuje pravicam ital. jezika na univerzi.

Lvov, 30. okt. Ustanovitev rusinske gimnazije v Stanislavi je po poročilu lista »Slowo Polskie« zagotovljena. Otvori se že prihodnje leto. S tem je vlada poplačala uslugo, ker so rusinski poslanci umaknili nujne predloge.

Budimpešta, 30. okt. Širijo se govorice, da se bode nadvojvodinja Marija Kristina, hči nadvojvode Friderika, zaročila s princem Salm-Salm, druga hči istega nadvojvode, nadvojvodinja Marija Ana, pa se bode zaročila z grofom Janezom Bapt. Cechi Santa Ceschi.

Carigrad, 30. okt. Iz Pariza se poroča, da je grški kralj princu Juriju naročil, naj svoje potovanje ne nadaljuje in naj se vrne na Kreto.

Kolin, 30. okt. Vesti o odstopu grofa Bülowa se ne preklicujejo. Baron Marschall, nemški poslanik v Carigradu, bode baje njegov naslednik.

Kodanj, 30. okt. Bivši turški poslanik v Rotterdamu Alimondi Bey, ki je bil radi zarote proti sultanu obsojen k smrti, a je ušel, trdi, da je sultan težko obolel na jetiki.

Palermo, 30. okt. Roparja Rufolino so orožniki v boju ustrelili.

Berolin, 30. okt. Časopisi poročajo o pogovoru nekega časnikarja z nekim zastopnikom ruskega generalnega štaba o situaciji v indoruskih obmejnih pokrajinah. Ruske čete so na meji Indije izborno organizirane in lahko vsak trenutek stopijo v boj. Tudi ogleduška služba in prednje straže imajo izborno vodstvo. Gosti prelazi so opazovani. Generalni štab ruski ve o vsakem koraku indijske vlade in indo-afganistansko vprašanje zasleduje pazljivneje, nego mandžursko.

Berolin, 30. okt. Iz dobro poučenih krogov se poroča, da kralj Eduard VII. ni bolan na raku. (?)

Washington, 30. okt. Banditi, ki so ujeli »misionarko« miss Stone, jo izpuste.

Kapstadt, 30. okt. Med angleškim vojaštvom zopet divja kuga. Tudi živina ima kugo, kar Angleže jako ovira.

London, 30. okt. Iz Middelburga javljajo 29. t. m., da so se razun Van Venterjevega oddelka, ki je bil zapleten v boj s polkovnikom Lukinom, vsi Buri

umaknili v središče in severovzhodni del kapske kolonije, ne da bi jim bili mogli Angleži do živega. — Blizu Zee-rusta ob reki Meriko sta burska gene-rala Delarey in Kemp napadla angleški oddelek. Po vročem boju so se Buri morali umakniti z izgubo 40 mož. Na angleški strani sta ubita 2 častniki in 26 mož, 4 častniki in 50 mož je ranjenih. Buri so ugrabili Angležem osem vozov z živili in streljivom. — Polkovnik Remington je iz-nenadil tabor generala Bothe. Botha sam je komaj utekel. Na begu je izgubil klobuk in samokres ter svoje papirje, ki so se jih polastili Angleži. Ujetih je deset (!) Burov.

Kletarski tečaji.

Gotovo ni treba dokazovati, da stoji kletarstvo na Kranjskem na najnižji stopinji, katero zamore sploh zavzemati.

Skoraj neverjetno in za strokovnjaka neumevno je, kake napake se vrše pri nas o trgatvi, pri kipenju mošta in glede ravnanja z vinom.

Skrajni čas je torej, da se naši vino-gradniki in drugi interesi poprimejo um-nega kletarstva, s pomočjo katerega je edino mogoče, iz dobrega grozdja pripraviti tudi dobro, zdravo in trpežno vino, čistega, ne pokvarjenega okusa.

Da se interesentom da prilika, spoznati ne samo pravilno kletarjena vina, ampak tudi umno kletarstvo samo, namerava pod-pisani pri državni vzorni kleti v Rudolfovem tudi tekom letošnje zime prirediti vsaj tri kletarske tečaje, in sicer meseca decembra, januarja in februarja po enega. Vsak te-čaj, h kateremu bode mogoče pripustiti k večjemu le 20 udeležencev, trajal bode tri dni. Podpisani bode poučeval teoretično in praktično v vsem, kar je treba danes vino-gradniku v kletarstvu znati.

Kdor se misli enega teh tečajev udele-žiti, blagovoli naj se do 25. novembra zgla-siti in ob enem navesti, katerega meseca se želi tečaja udeležiti.

Primeroma vabilo z natančnim progra-mom dobi vsak najpozneje do 10. dotičnega meseca.

Z ozirom na to, da je umno kletarstvo za naše vinogradnike velikega pomena, pri-čakuje podpisani, da ne bode nihče, komur je zares na napredku ležeče, te ugodne pri-like zamudil.

Bohuslav Skalicky,
tehnični vodja državnih vinarskih zadev na Kranjskem
v Rudolfovem.

Umrli so:

28. oktobra. Bogomir Cerar, delavca sin, 14 me-
secev, Bohoričeve ulice 28., jetika.

**Krasne nagrobne vence
in frakove za vence**
v veliki izberi in najceneje priporoča
K. Recknagel Mestni trg 24.
1003 4-4

V hiralnici:
27. oktobra. Antonija Tarmar, dekla, 28 let, jetika.
28. oktobra. Ivana Mervar, gostija, 42 let, kap,
V bolnišnici:
24. oktobra. Apolonija Šilar, gostija, 68 let, vsled
raka.
25. oktobra. Rozalija Dernovšek, gostija, 72 let,
srčna hiba. — Anton Vovk, gostac, 44 let, naduha.
26. oktobra. Jurij Kobalj, gostac, 77 let, kap. —
Neža Albrecht, delavka, 19 let, jetika.
28. oktobra. Fran Razpotnik, ljudski učitelj, 36 let,
dysenteria alcoholismus. — Franc Žigon, ključavničar,
72 let, ostarelost.

Zitne cene
dné 29. oktobra 1901.
(Termin.)

Na dunajski borski:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K	—	do	—
Rž za jesen	K	8-58	do	8-59
Koruzna za jesen	K	7-49	do	7-50
Oves za jesen	K	5-43	do	5-44
Pšenica za pomlad 1902	K	7-70	do	7-71

Na budimpeštanski borski:

Pšenica za oktober	K	8-36	do	8-37
Rž za oktober	K	7-16	do	7-17
Oves za oktober	K	7-33	do	7-34
Koruzna za oktober	K	5-13	do	5-14

Dunajski trg.
(Efektiv.)

Pšenica banaška	K	8-15	do	8-70
Rž južne žel.	K	8-30	do	8-70
Ječmen	K	7-20	do	7-45
Koruzna ogerska	K	6-75	do	7-75
Cinkvant	K	5-55	do	5-65
Oves srednji	K	6-90	do	7-30
Fizol	K	7-30	do	7-50

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Veterevi	Nebo	Padežina v 24 urah v mm.
29	9. zveč.	737-8	8-9	sl. zah.	oblač.	—
30	7. zjutr.	737-0	8-2	sl. zah.	megla	0-0
	2. popol.	736-4	10-4	sl. svzh.	oblač.	—

Srednja večerajšnja temperatura 7-7°, normale: 7-8°

Hiša št. 4
v novem Vodmatu se takoj prodá
radi preselitve. Ima 5 stanovanj. Cena po
dogovoru. — Več se izve blizu tam pri
gospej **M. Pobošar**, št. 6, novi Vodmat
pri Ljubljani. 1028 3-3

Garancija 5 let!
Dobre 950 6-3
cerkvene ure
domačega dela priporočá prečast. duhovščini
Gregor Troha
v Javorjih nad Škofjo Loko.

Svoji k svojim! **Brez konkurence!**

Priporočá : brizgalnice, cevi, pase, lestve i. t. d. za gasilna društva in občine,	C. in kr. privilegovana tvornica brizgalnic, cevij, pasov in gospodarskih strojev R. A. SMEKAL iz Čeha, Moravsko. Podružnica v Zagrebu.	nadalje gospodarske stroje in peronospera- brizgalnice. i. t. d.
--	--	--

NB. Najnoveje: Izdelovanje aparatov za acetylin-razsvetljavo s
čistilnikom, motor-vôz, gumi-cevij vsake vrste. 974 3

Glasbeno orodje
priporočá
Adolf Stowasser
in sin
v Gradcu.

Od danes nadalje
se dobiva pri meni
goveje meso
klg. po 44 kr. najlepše in drugo po
40 kr.
Andrej Terškan,
mesar v Vodmatu.

Ustanovljeno leta 1870.
Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke
Iz blaga od **E. Schroll-a, Graumann-a in Siegel-a.**
Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbneje domače delo.
Za izborna dela in najprejnejšo potrebo jamči trdka
C. J. Kamann, Ljubljana,
Mestni trg šte. 8,
Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform.
zavodov.
Tu je v zalogi **originalno dr. Gustav Jägerjevo vol-
neno perilo**, vsake vrste **kopalno perilo, Fless-ovi, Hükel-
ovi, Pichler-jevi klobuki iz dlake in lodna**, najboljše v
žokih, nogovcih, kravatah, modroih in žepnih roboih,
razno drugo **modno in pleteno blago** za gospode, dame in
otroke itd. itd.
**Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spod-
njih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.**
Cene so v primeri z dobroto blaga **brez konkurence.**
Ko bi se pripetilo, da bi kupce bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad
zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar. 1092 26-20

Denarni promet do 30. sept. 1901: **K 17.006.531-88.**
Stanje vlog dné 30. sept. 1901: **K 7.263.956-34.**

Ljudska posojilnica
registrov. zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Kongresni trg 2, I. nadstr.
sprejema hranilne vloge od vsakega, je li
njen zadružnik ali ne, in jih obrestuje po
4 1/2 %
brez kakega odbitka, ker plačuje rentni
davek iz svojega.
Uradne ure vsak delavnik od 8. do
1. ure. 1034 2

Dunajska borza.

Dne 29. oktobra. Skupni državni dolg v notah 98-55 Skupni državni dolg v srebru 98-40 Avstrijska zlata renta 4% 118-60 Avstrijska krona renta 4%, 200 kron 95-60 Ogerska zlata renta 4% 118-55 Ogerska krona renta 4%, 200 93-10 Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. 1600- Kreditne delnice, 160 gld. 616-75 London vista 239- Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-22 1/2	Dne 29. oktobra. 20 mark 23-45 20 frankov (napoleonor) 19-03 Italijanski bankovci 92-50 C. kr. cekini 11-31 Dne 29. oktobra. 3-2% državne srečke 190-50 5% državne srečke l. 1880, 100 gld. 170- Državne srečke l. 1864, 100 gld. 217- 4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron 95-15 Tisne srečke 4%, 100 gld. 144- Dunavske vravnave srečke 5% 263- Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878 106- Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% 94-45 Prioritetne obveznice državne železnice 427- južne železnice 3% 2-9-50 južne železnice 5% 116- dolenjskih železnice 4% — Kreditne srečke, 100 gld. 401- 4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 500- Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld. 48- Ogerskega 5- Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. 15-60 Rudolfove srečke, 10 gld. 55- Salinove srečke, 40 gld. 235- St. Genois srečke, 40 gld. 265- Waldsteinove srečke, 20 gld. 401- Ljubljanske srečke 63-50 Akcie anglo-avstrijske banke, 200 gld. 260- Akcie Ferdinandove sev. želez., 1000 gi. st. v. 5550- Akcie tržaškega Lloydja, 500 gld. 795- Akcie južne železnice, 200 gld. sr. 61-25 Splošna avstrijska stavbinska družba 136- Montanska družba avstr. plan. 339-50 Trboveljska premogarska družba, 70 gld. 411- Papirnih rubljev 100 254-
---	---

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanja za igube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulianina izvršitev naročil na brezil.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vsoti za dosedaj kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Iven Rakevec. Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.